

בית הדין הצבאי המחוזי

מחוז שיפוט דרום

בפני השופטים : סא"ל מאיה גולדשמידט - אב"ד
 רס"ן רון מאי לנדאו - שופט
 סרן דריה פיוטרובסקה - שופטת

בעניין : התובע הצבאי (ע"י ב"כ, רס"ן אורן ליבר)

נגד

הנאשם : ח/XXX רב"ט פ' ס' ק' (ע"י ב"כ, רס"ן מירב הרשקוביץ-יצחקי)

הכרעת - דין

על-פי הודאתו, מורשע הנאשם בעבירות של הריגה, לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, והדחה בחקירה, לפי סעיף 245 (א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בהתאם לכתב האישום המתוקן ולפרטים הנוספים.

ניתנה היום, 05/10/2016, ג' בתשרי התשע"ז, והודעה בפומבי ובמעמד הצדדים.

 (-)
 שופטת

 (-)
 אב"ד

 (-)
 שופט

גזר - דיןמבוא

1. ביום 18/5/2016 אירע מותה הטרגי של הנערה ויטל ברמש ז"ל (להלן: "המנוחה"); וזאת לאחר שהנאשם, רב"ט פ' ס' ק', פרק את נשקו שהיה טעון במחסנית, בדירת מגורים ברמת גן, בסמוך למנוחה, וכדור שנפלט מנשקו הביא למותה.

2. כתב האישום המתוקן כנגד הנאשם מייחס לו עבירות של הריגה והדחה בחקירה. מכתב האישום המתוקן והפרטים הנוספים, עולה כי ביום 18/5/2016, בשעה 11:00 לערך, יצא הנאשם מבסיסו ב"הר ברכה" לעיר מגוריו כשברשותו נשקו האישי מסוג רוס"ר "מיקרו תבור" (להלן: "הנשק"). הנשק היה טעון במחסנית מלאה ב-29 כדורים, וזאת בהתאם לנהלים המחייבים לנשיאת נשק בגזרת איו"ש, לפיהם נדרשים החיילים לשאת את נשקם כשהוא טעון במחסנית ובתוכו "מק פורק". לצד האמור תודרכו החיילים ביחידת הנאשם, כי עם צאתם מהגזרה והגעתם לעיר אריאל, עליהם להוציא את המחסנית מהנשק ולהותיר את ה"מק פורק".

הנאשם, אשר נדרש להגיע מוקדם לביתו לצורך סידורים אישיים, לא הגיע לקבלת תדריך יציאה ממפקדו. עם זאת, מסר בחקירתו כי היה ידוע לו הנוהל לפיו עליו להוציא את המחסנית מהנשק עם הגיעו לאריאל, בהתאם להוראות מפקדיו. הוא בחר שלא לעשות כן, בשל המצב הביטחוני, ועל מנת להיות מוכן להתמודד עם אירוע לאומני ככל שיקרה.

באותו היום ובסמוך לשעה 13:30 הגיע הנאשם לדירת ידידתו, האזרחית פ.ל (להלן: "הידידה"), ברמת גן (להלן: "הדירה"), שם שהתה גם המנוחה, שהייתה ידידתם המשותפת, כשנשקו הצבאי עמו, טעון במחסנית כאמור.

בסמוך לאחר הגעת הנאשם לדירה, כשהנשק תלוי על צווארו, הניח הנאשם למנוחה לגעת בידית ההסתערות ובכוונות הנשק, ואף הניח למנוחה לאחוז בנשק ולהביט דרך כוונותיו.

בהמשך, הניח הנאשם את נשקו, הטעון במחסנית כאמור, על הספה בסלון, וישב עם המנוחה לצד הנשק. לאחר זמן מה פנה למטבח הסמוך לסלון, שם הייתה הידידה, כדי לאכול.

בסמוך לשעה 15:15 פנה הנאשם חזרה לסלון והבחין פעם נוספת כי הנשק אשר הניח על הספה עודו טעון במחסנית. הנאשם התכוון לפרוק את הנשק, ולכן נטל אותו מהמקום בו הונח על הספה, הרים אותו כשהוא טעון במחסנית, נעמד במרחק

של כמטר וחצי - שניים ממקום ישיבתה של המנוחה על הספה בסלון, והחזיק את הנשק כשקנהו פונה לכיוונה הכללי של המנוחה; ומבלי שנתן דעתו למצב הנצרה דרך את הנשק תוך שהניפו ובהיסח הדעת לחץ על ההדק. כתוצאה מכך, נורה כדור בודד מהנשק, אשר פגע בחלקו העליון של בית החזה של המנוחה וגרם למותה. לאחר הירי, הגיע לדירה מר סער אורי - שכנה של הידידה (להלן: "השכן"), אשר שמע את הירייה והצעקות שבאו בעקבותיה והחל לסייע בפעולות החיאה במנוחה. במקביל לכך הוזעקו על ידי הידידה, לבקשת הנאשם, כוחות ההצלה והמשטרה. במהלך ניסיונותיו של השכן להחיות את המנוחה, אמר הנאשם לידידה כי "הלך עליו" וביקש ממנה כי תמסור לשוטרים שהכדור נפלט מהנשק בעת שהמנוחה שיחקה בו, על אף שידע כי מדובר בשקר.

עת הגיעו השוטרים למקום, מסר להם הנאשם כי בעת ששהה עם הידידה במטבח, הם שמעו ירייה בסלון ומצאו את המנוחה ירויה. הידידה שתוחקרה בנפרד, אישרה גרסה זו. בעקבות הגרסה האמורה נחקרה אמה של המנוחה, על מנת לבחון חשד לאובדנות של המנוחה, וכן נערך עיון במכשירה הסלולארי של המנוחה. עת נחקר הנאשם, באמרתו הראשונה במשטרת ישראל, חזר על הגרסה לפיה המנוחה שיחקה בנשק, ובעקבות זאת נורתה הירייה. בתחילת חקירתו השנייה באותו הלילה, החל הנאשם לחזור על גרסה זו, אך כאשר הטיח בו החוקר כי הוא משקר, הודה כי הוא זה שגרם למותה של המנוחה, באופן המתואר בכתב האישום. בעקבות זאת נעצר הנאשם, ביום 18/5/2016. ביום 16/6/2016 הוגש נגדו כתב אישום והוא נעצר עד לתום ההליכים המשפטיים.

3. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 5/10/2016 הציגו בפנינו הצדדים הסדר טיעון, שכלל תיקון מסוים בכתב האישום ועתירה מוסכמת לעונש. הצדדים עתרו כי נשית על הנאשם עונש מאסר בן 28 חודשים, בנוסף לעונשי מאסר מותנים והורדה לדרגת טוראי. כן הוסכם כי הנאשם ישלם למשפחת המנוחה פיצויים, בשווי 8,610 ₪ (וזאת בשים לב למגבלה הקיימת על גובה סכום הפיצויים המקסימלי, בהתאם לסעיף 35(א) לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955)). נימוקי הצדדים להסדר הטיעון יפורטו בהמשך, אולם נציין כבר עתה כי הוריה של המנוחה, שנכחו באולם הדיונים, עתרו בפנינו כי לא נכבד את הסדר הטיעון ונחמיר בעונש המאסר מעבר לעתירת הצדדים.

ראיות הצדדים

4. במסגרת טיעוני הצדדים הובאו בפנינו ראיות הנוגעות הן למנוחה והן לנאשם, כפי שנפרט להלן.

5. **המנוחה**, ויטל ברמש ז"ל הייתה בת 17.5 במותה, בת יחידה להוריה יוליה ואנדריי ברמש. במכתב רווי כאב, אליו צורפו תמונותיה של המנוחה, הן מילדותה והן מנערוותה, וכן כתבות עיתונאיות שסיקרו את הנושא, סיפרו ההורים על בתם, אשר הייתה נערה יפה, חייכנית ומאושרת, וזכתה לאהבת חבריה ומשפחתה ולהערכת כל הסובבים אותה. המנוחה הייתה חברה בתנועת ה"צופים" ואף הדריכה ילדים בכיתות ד' - ו' בשבט "הצופים" ברמת גן. המנוחה שאפה לסיים את לימודיה התיכוניים, להתנדב לשנת שירות טרם גיוסה ולשרת ביחידה לוחמת, ולאחר מכן - כפי שמתארים הוריה - ללמוד, להתחנך ולהביא ילדים לעולם.

6. הוריה של המנוחה פירטו גם את הסבל הרב שהוא מנת חלקם מאז האירוע הטרגי. הם מטופלים באופן קבוע אצל פסיכיאטר ונזקקים גם לתרופות מתאימות, וכלשונם, מתוך דברים שנכתבו במכתבם: "אין לנו די מילים לתאר את גודל האסון שנחת עלינו ברגע אחד... האבדן הוא נורא, קשה מנשוא... חיינו לעולם לא יחזרו למה שהיו... איבדנו את כל היקר לנו ואת כל עולמנו ברגע נמהר ומקולל אחד".

7. בפנינו דיברה אימה של המנוחה, כשהיא נתמכת בבעלה. כשדמעות מציפות אותה סיפרה כיצד בתה הייתה כל עולמם, ילדה אהובה שתמיד עזרה ותמכה בכולם, תוך שציינה כי חשוב לה לספר עליה ולהשמיע את קולה שכבר לא יישמע יותר.

8. בנוגע ל**נאשם** למדנו מהראיות שהוגשו, כי הוא נולד בברזיל ועלה בגיל שמונה לארץ. הנאשם אינו מצוי בקשר עם אביו הביולוגי, וגדל עם אמו ובן זוגה. כמו כן לנאשם שלושה אחים למחצה, קטנים ממנו. הנאשם למד ועבד טרם גיוסו, וביולי 2015 התגייס לצה"ל ועבר הכשרה כלוחם בחטיבת הנח"ל. שירותו היה תקין (למעט היעדרות קצרה אחת משירות) וההגנה ציינה, כי מפקדיו הכירו בו כחייל טוב וממושמע, אשר שירת ללא כל תקלה עד לאירוע. כן צוין, כי ביום האירוע הייתה זו הפעם הראשונה בה יצא הנאשם עם נשק במצב "הכנס" לאחר פעילות מבצעית.

9. הנאשם נבדק על ידי פסיכיאטרית מתקן הכליאה, במהלך שהותו במעצר, וצוין בחוות דעתה (ס/1) כי הוא מצוי במצב נפשי ירוד, ועסוק בזיכרונות טראומטיים מהאירוע, תוך שפעמים רבות הוא גם רואה לנגד עיניו את המנוחה. בשל כך הוא גם נזקק לטיפול תרופתי. הפסיכיאטרית מצאה כי הנאשם סובל מתסמינים פוסט טראומטיים; וכן התרשמה כי לא מדובר באדם בעל הפרעת אישיות או מסוכנות לסביבתו.

10. עוד נבדק הנאשם במסגרת מכון "התחלה חדשה" על ידי הפסיכולוגים ד"ר נמרוד שני וד"ר יערה טורן. הבודקים, אשר מעבר לשיחה עם הנאשם גם העבירו לו

מספר שאלונים ומבחנים פסיכולוגיים, התרשמו כי הנאשם השיב להם בעקביות וכנות, וכי מדובר באדם נורמטיבי, אשר מצוי במצוקה רבה ומוצף רגשית עקב האירוע. הומלץ אפוא כי ישולב במסגרת טיפולית שתסייע לו להתמודד עם תחושות האשמה, הצער והאובדן. ממסמך נוסף שהוגש (4/ס) עולה כי גם אמו של הנאשם מתמודדת עם משבר קשה עקב האירוע ומעצרו של הנאשם, ומתקשה לישון ולאכול ולטפל בילדיה הקטנים.

11. הנאשם מסר בדברו האחרון כי אהב את המנוחה, שהייתה ידידתו הקרובה, והוא מתגעגע אליה, מצטער ומתקשה להתמודד עם המצב שנוצר. כמו כן ביקש למסור לנו מכתב שכתב מספר ימים לאחר האירוע (בתאריך 27/5/2016) אותו חשב בתחילה למסור לאמה של המנוחה (אולם לדבריו הבין כי לא יהיה בכך טעם). במכתבו פירט את הקשר הקרוב שלו עם המנוחה, את התמיכה והעזרה הרבה אותם קיבל ממנה במשך השנים והגעגועים שהוא חווה. בין השאר ציין כי: "אין יום שאני לא חולם עליה, אין יום שאני לא בוכה עליה, היא תמיד אצלי בראש ובלב, היא בחיים לא תיעלם, בחיים לא תישכח. שאני הולך להנציח אותה בכל דרך אפשרית והלוואי שאני זה שהכדור היה פוגע בו. הייתי נותן את החיים שלי בשביל להחזיר אותה". עוד הביע את צערו הרב בפני אמה של המנוחה וביקש את הסכמתה להגיע אל קברה.

טיעוני הצדדים בנוגע להסדר הטיעון

12. הצדדים עתרו בפנינו כי נכבד את הסדר הטיעון שנקשר ביניהם - וזאת על אף עמדתם החולקת של הורי המנוחה; תוך שהתביעה הבהירה כי עמדה בקשר עם הורי המנוחה לאורך כל ההליך ועדכנה אותה בפרטיו של הסדר הטיעון המתגבש.

13. התביעה הדגישה בטיעוניה, כי היא קיבלה את טענות ההגנה על כך שהנאשם ביצע את סדרת הפעולות בנשק, שהובילו למות המנוחה, במטרה לפרוק אותו ולא לשם משחק בו. הודגש אמנם על ידי התביעה, כי פעולות הנאשם בנשק, עת התעלם מהוראות מפקדיו והותיר את המחסנית בנשקו, לאורך כל הנסיעה ובהמשכם של דברים כאשר ביצע את כלל הפעולות בנשק אשר הובילו לבסוף לתוצאה הקטלנית, מגלמות זלזול מתמשך בהוראות הבטיחות; וכי הנאשם יצר סיכון ממשי לסביבתו, אשר גם התממש למרבה הצער. עם זאת, התביעה התחשבה גם בכך שהנאשם הודה בעבירה של הריגה, וויתר על טענות שנטענו למן ראשית ההליך, לפיהן מדובר בעבירה של גרם מוות ברשלנות. בכך גם חסך הנאשם בזמן שיפוטי ותרם לסיום יעיל של ההליכים.

14. שיקול נוסף לחומרא שעמד ביסוד הסדר הטיעון נוגע להתנהלות הנאשם מיד לאחר האירוע, כאשר שיקר בנוגע לאופן התרחשותו ואף ביקש מידידתו למסור דבר שקר. למרבה הצער אף הוביל הדבר, כאמור, לחקירת אמה של המנוחה, בשעת צערה וכאבה הרב. עם זאת, ולצד האמור, הובהר כי הנאשם חזר בו מדבר השקר בשלב מוקדם של החקירה, ומרגע זה שיתף פעולה באופן מלא עם הליכי החקירה. עוד קודם לכן השתתף הנאשם גם במאמצי ההחייאה.

15. שיקולים נוספים בהם התחשבו הצדדים נוגעים לכך שהנאשם נעדר עבר פלילי, והוא אדם צעיר, נורמטיבי, אשר סובל כאמור מתסמונת פוסט טראומטית עקב האירוע. הנאשם ניחם על מעשיו ונאלץ להתמודד עם התוצאה הקשה של פעולותיו.

16. לנוכח כל האמור, ובשים לב ליסוד הנפשי שיוחס לנאשם, של קלות דעת, נטען כי הסדר הטיעון משקף את רמות הענישה המקובלות בפסיקת בית המשפט העליון ובתי הדין הצבאיים; ולעניין זה גם הוגשה על ידי התביעה פסיקה רבה המשקפת את רמות הענישה.

עמדת הוריה של המנוחה

17. כאמור, הוריה של המנוחה ביקשו להתנגד להסדר הטיעון המוצע. הן בדבריה של האם בפנינו והן במכתב ההורים, נטען כי העונש המוצע בהסדר הטיעון אינו מרתיע דיו. ההורים ציינו כי מעשיו של הנאשם התאפיינו ברשלנות משמעותית ביותר ובחריגה מכלל הוראות הבטיחות, באופן שאינו מצופה מאף חייל ובוודאי שלא מחייל לוחם; הנאשם הוסיף חטא על פשע בכך ששיקר בתחילה באשר לאופן קרות האירוע; ועל כן הם אינם מאמינים כלל לדבריו של הנאשם וחשים כי עד היום לא ניתן לדעת כיצד אירעו הדברים. עוד ציינו כי הם מבינים שכל עונש שייגזר לנאשם לא יהיה בו כדי לפצות אותם על אובדנם, אך לטעמם העונש המוצע אינו משקף את האובדן הנורא שחוו והסבל היומיומי שהוא מנת חלקם מאז האירוע, וסבורים כי העונש, אשר הוגדר על ידם כ"מגוחך", עשוי להעביר מסר מוטעה לחיילי צה"ל, של סלחנות בגין עבירות בטיחות חמורות. את מכתבם חתמו באמירה: "אנחנו כאן כדי לצעוק את צעקתה של ויטל שאינה יכולה להישמע עוד. אנחנו מבקשים מאוד שלא לתת יד לכך שויטל שלנו תיהרג פעמיים".

הכרעתנו

18. ייאמר כבר עתה, כי לאחר ששמענו ברוב קשב את טיעוני הצדדים, עיינו במסמכים, במכתבים ובתמונות שהוגשו לנו, ולאחר ששקלנו את כלל הטיעונים, וגם את עמדת הורי המנוחה - מצאנו כי יש מקום לכבד את הסדר הטיעון המוצע, בהיותו סביר ומאוזן בנסיבות העניין. להלן נפרט את טעמינו.

על הסדרי טיעון

19. בפסיקת בית המשפט העליון נקבע זה מכבר בעניין **פלוני** (ע"פ 1958/98 **פלוני** נ' **מדינת ישראל**, פ"ד נז(1) 577 (2002)), כי המוסד של הסדרי טיעון הפך לחלק אינטגרלי מהמשפט הפלילי ואמצעי לגיטימי ליישומו - כלי מרכזי במנגנון אכיפת החוק. באותה פרשה קבע בית המשפט העליון את נוסחת האיזון, לפיה נדרש בית המשפט, בעת בחינת העונש המוצע על ידי הצדדים במסגרת הסדר טיעון, לבדוק האם הוא אינו מפר את האיזון הדרוש בין טובת ההנאה שהנאשם מקבל לבין אינטרס הציבור; ואם שוכנע בית המשפט בקיומו של איזון כאמור, יאמץ את הסדר הטיעון. ככל שהופר האיזון האמור, אם התביעה חרגה בהפעלת השקלול ההולם במזיד, בשוגג או בתם לב, ואם ציפיות הנאשם מנותקות מהצדקה עניינית, יסטה בית המשפט מההסדר המוצע ויגזור את הדין על פי שיקול דעתו.

20. יחד עם זאת נקבע, כי גם בעת דחיית הסדר טיעון, יש לגזור את העונש ההולם בשים לב לנסיבות העניין ולהביא בחשבון גם כי הנאשם הודה במסגרת הסדר הטיעון; ולכן ככלל יש להניח כי הפער בין העונש שיגזור בית המשפט לבין העונש המוצע על ידי הצדדים לא יהיה עצום ורב, וכי האיזון החדש שייקבע בגזר הדין לאחר דחיית הסדר הטיעון, ייעשה תוך שיקלול נכון של שיקולי הענישה כאילו נערך על ידו הסדר טיעון הולם. גישה זו עשויה להביא לענישה מקלה לעומת זו הצפויה לנאשם שלא הודה במסגרת הסדר טיעון והורשע בעבירה דומה ובנסיבות דומות.

21. בבג"ץ 5699/07 **פלונית** נ' **היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד סב(3) 550 (2008), הרחיב עוד בית המשפט העליון והבהיר כי:

"בהיותו של מוסד ההסדרים בשר מבשרו של ההליך הפלילי, קמות ועולות שתי מסקנות באשר לו. האחת, היא הכפפתו של השימוש בהסדר-הטיעון לאינטרס הציבורי... מסקנה שנייה היא, כי אין מוסד ההסדרים משוחרר מן הקונפליקטים המאפיינים שדה משפטי זה, אף שיש, שהוא מביא ניגודים אלה לכדי חידוד

והעצמה... ביתרו את ניהול ההוכחות בבית-המשפט, ובהתבססו על נטילת אחריותו של הנאשם למעשיו, גלומה בהסדר-הטיעון הקלה אפשרית לקורבנות העבירה. מאידך, עלולה התקשרות התביעה בו לעורר בקרבם של אלה תחושה, כי החברה לא נפרעה די הצורך ממי שפשע נגדם...

מכלול זה של ניגודים הוא לחם חוקו של תובע שהסדר טיעון הונח לפתחו. עליו לקבוע איזה מבין הערכים המתחרים קנה לעצמו, בנסיבותיו הקונקרטיות של העניין, מעמד של בכורה, ובעקבות כך מהו מאזן התועלת הנשקף מן ההסדר. הסדר טיעון צריך להביא בחשבון את מידת הפגם המוסרי שנפל במעשים המיוחסים לנאשם, את מערכת התפישות וההשקפות השוררת בציבור, את ערכי המוסר שראוי להנחיל ברבים, ואת ההערכה על אילו עקרונות ניתן לוותר, בתמורה להגשמתם של עקרונות אחרים, חשובים לא פחות".

22. מן המקובץ עולה כאמור, כי לא בנקל יתערב בית הדין בהסדר טיעון אליו הגיעו הצדדים; ויש לבחון היטב האם אמנם הסדר הטיעון פוגע באינטרס הציבור ומפר את האיזון שנדרש להתקיים בין אותו אינטרס לבין טובת ההנאה הניתנת לנאשם. נבחן איפוא את רמת הענישה בגין מקרים דומים, המשקפת את ההתחשבות באינטרס הציבורי; אך תחילה נייחד מספר מילים לעבירה בה הורשע הנאשם.

רמת הענישה בעבירת ההריגה

23. כידוע, עבירת ההריגה, שנקבעה בסעיף 298 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") היא עבירה מסוג "מחשבה פלילית", דהיינו נדרש להוכיח כי מבצע העבירה מודע לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות גרימת התוצאה. המחשבה הפלילית הנדרשת על פי החוק היא מסוג פזיזות, ויכולה להתבטא בין באדישות - דהיינו שוויון נפש לאפשרות גרימת התוצאה, או קלות דעת - נטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאה, מתוך כוונה להצליח למנעה (ר' סעיף 20(א)(2) לחוק העונשין).

24. על גזירת העונש בעבירת ההריגה, כבר נכתב (ר' ע"פ 865/09 מוחמד חמאד נ' מדינת ישראל (2009)) כי היא טומנת בחובה קשיים ייחודיים, וזאת שכן: "ניתן להגדיר 'עבירת הריגה' כדרגת ביניים בקבוצת עבירות ההמתה, המצויה מתחת לעבירת רצח ומעל לעבירת גרימת מוות ברשלנות. לעתים חוצה העבריין במידת מה את קו גרימת מוות ברשלנות ולעתים נופל הוא במרחק לא רב מקו עבירת הרצח. מרחב זה מחייב בדיקה מעמיקה ורגישה של נסיבות המקרה

הקונקרטיות. זאת, במיוחד כאשר בגינה של עבירת ההריגה לא נקבע עונש מינימום ואף לא מאסר בפועל, אך נקבע עונש מקסימאלי של 20 שנות מאסר".

25. ראוי להזכיר אף את דבריו של בית הדין הצבאי לערעורים, שעמד בע/42,45/10 רב"ט דן ולטוצ'יאנו וערעור שכנגד (2011), על ההבחנה הדקה שבין "קלות דעת" לבין רשלנות, תוך שקבע כי:

"באשר לעבירת ההריגה קיימת "משרעת רחבה של ענישה על פי מגוון המצבים והנסיבות"... בפסיקה ובספרות המשפטית הוטעם, כי ראוי לעיין פעם נוספת בהגדרות עבירת גרימת מוות ברשלנות מזה והריגה מזה, תוך קביעת "עבירת ביניים". זאת, בשל הפערים המשמעותיים בין נסיבות שונות בתכלית, אשר כולן נכנסות בשערי עבירת ההריגה".

26. בראי הדברים האמורים מצאנו לבחון את רמת הענישה המקובלת במקרים דומים, בהם הורשעו הנאשמים בעבירה של הריגה - אך בנסיבות שבהן ברור כי מדובר במחשבה פלילית מסוג קלות דעת, ומשאין מחלוקת על כך שהנאשם לא רצה בתוצאה, או היה שווה נפש לאפשרות התממשותה, אלא נטל סיכון בלתי סביר לגביה:

א. ע"פ 9112/07 אנדריי חייפץ נ' מדינת ישראל (2008) - שם ערכו הנאשם והמנוח, שעבדו שניהם כמאבטחים בחברה אזרחית תחרות "שליפות" של אקדחם, ובזמן שהמנוח עסק בהחלפת נרתיק האקדח, ירה לעברו הנאשם בשוגג והרגו. בית המשפט העליון אישר הטלת עונש של שלוש שנות מאסר.

ב. ע"פ 1982/98 מירו נ' מדינת ישראל, פ"ד נב (5) 145 (1998) - שם ירה הנאשם במנוח מתוך משחק בנשק. בית המשפט העליון החמיר את עונשו משישה חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות לעונש של שנתיים מאסר בפועל.

ג. ע"פ 3778/08 אשרף נ' מדינת ישראל (2001) - הנאשם הורשע בגין אירוע בו שיחק באקדח טעון במחסנית מלאה בכדורים השייך לדודו, פגע בו והרגו. בית המשפט התערב בהסדר טיעון שנקשר בין הצדדים, במסגרתו עתרו להטיל על הנאשם עונש של שישה חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות, והטיל עליו עונש של שנת מאסר בפועל.

ד. ע"פ 389/08 כפיר ברדה נ' מדינת ישראל (2008) - הנאשם שהיה מאבטח בחברת שמירה, פגש במנוח שהיה חברו, והעביר לו את האקדח, לבקשת המנוח כדי שהוא יוכל לראותו; זאת לאחר שקודם לכן דרך אותו ולא וידא כי באקדח לא נמצאת מחסנית. האקדח גם לא היה נצור. במהלך הגשת האקדח למנוח, הוא לחץ על ההדק, ונפלטה מהאקדח ירייה שהביאה למות המנוח. בית המשפט העליון אישר עונש של 15 חודשי מאסר בפועל.

ה. ע"פ 10833/08 **מדינת ישראל נ' תומר אברהם** (2009) - הנאשם שירת כשוטר במשמר הגבול וכאשר שמר על בני מיעוטים, שנחשדו כשוהים בלתי חוקיים בישראל, דרך את נשקו מתוך כוונה לאיים ולהרתיע את המנוח, אך בהיסח הדעת לחץ על ההדק וגרם למותו. בית המשפט העליון החמיר את עונשו והעמידו על שנתיים מאסר.

ו. ע/168/83 **טור' אמיל קבלאן נ' התצ"ר** (1983) - הנאשם והמנוח היו שניהם חיילים באותה יחידה, ובמסגרת משחק, בשלב מסוים כיוון הנאשם לעבר המנוח את נשקו ולחץ על ההדק, מבלי שבדק אם הנשק טעון ונצור. הנאשם נדון לעונש של שנתיים מאסר.

ז. צפ (מחוזי) 533/09 **התובע הצבאי נ' סמל דניאל דרזנר** - באותו עניין קיבל בית הדין הצבאי הסדר טיעון במסגרתו עתרו הצדדים לגזור על הנאשם עונש של 27 חודשי מאסר בפועל, בעקבות הרשעתו בעבירת הריגה. דובר על אירוע שבו נורה כדור מנשקו של הנאשם, אשר פגע במנוח, לאחר שהנאשם ביקש להדגים לחייל אחר את נשקו והכוונת שהייתה מותקנת בו, ואגב כך העביר את נצרת הנשק למצב "בודד" ונקר אותו. בית הדין עמד על כך שבנוסף לאותו אירוע, הסתבך הנאשם גם במקרים קודמים בהם הפעיל את נשקו באופן החורג מכללי הזהירות המחייבים.

27. מהמקובץ עולה, כי גם בחינת העונש המוצע במסגרת הסדר הטיעון, בראי הנסיבות הרלוונטיות לגזירת העונש כפי שנקבעו בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, מביאה למסקנה, כי מדובר בעונש המצוי במסגרת מתחם העונש ההולם (לעניין היחס שבין הסדרי טיעון לבין תיקון 113, ר' ע"פ 6799/14 **אילן אופיר נ' מדינת ישראל** (2015); ע"פ 512/13 **פלוני נ' מדינת ישראל** (2013)).

28. נזכיר שוב לעניין זה, כי מעשיו של הנאשם מגלמים אמנם חריגה בוטה וזלזול בכלל הוראות הבטיחות - החל מכך שלא פרק את נשקו עם הגיעו לעיר אריאל, בניגוד להנחיות מפקדיו; המשכם של דברים בכך שהגיע עם הנשק הטעון לרמת גן ולדירת ידידתו; ולבסוף בפריקת הנשק בטווח קצר מן המנוחה, באופן הנוגד לחלוטין את הוראות הבטיחות הנוגעות לאופן הטיפול בנשק - אך התביעה קיבלה את גרסת הנאשם, לפיה מטרתו הייתה לפרוק את הנשק ולא לשחק בו. מדובר במעשה שנעשה בשוגג, ואשר עם תוצאותיו הקשות והטראגיות ייאלץ הנאשם, שהוא אדם צעיר בראשית חייו, להתמודד כל ימיו, לאחר השלמת ריצויה של תקופת מאסר שאינה קצרה.

29. על המתח הקיים במקרים אלה, בין התוצאה הקטלנית והקשה לבין בחינת עניינו של הנאשם האינדיבידואלי, שהוא אדם נורמטיבי שלא חפץ בתוצאה הקטלנית, פירט בית המשפט העליון בעניין **ברדה** שנזכר לעיל (בפסקאות 12-14):

"העבירות הקשורות בשימוש לא ראוי בנשק ובמשחקים אסורים בנשק, הן מן הקשות, הטרגיות והמורכבות ביותר מבחינת שיקולי ענישה.

מן הצד האחד, מדובר במעשים הגורמים, לא אחת, לאובדן חיים או לפגיעה גופנית קשה בקרבנות העבירה, המשלמים מחיר יקר ביותר על שימוש פסול בנשק בידי מי שמופקד עליו שלא לתכלית לשמה הוא נועד... על המחזיק בנשק מוטלת אחריות ברמה גבוהה להשתמש בו אך ורק לתכלית שלשמה הוא נועד, ואשר למענה הוא הופקד בידיו. בכלל זה, חל איסור לשחק בנשק לשם שעשוע עצמי או עם חברים או להשתמש בו לצורך ניסויים כאלה ואחרים שאינם חלק מאימונים הנכללים בפעילות המערכתית השגרתית הקשורה בנשק. סטייה מחובה מחמירה זו, המעמידה בסיכון הן את המחזיק בנשק, והן את זולתו המצוי בקרבתו, מחייבת עמדה עונשית מחמירה, כדי להגן על חיי אדם ובטחון הציבור. חומרה זו מתחייבת הן לגבי שימוש או החזקה רשלניים בנשק, והן ביחס למשחקים אסורים בנשק. חובה מחמירה במיוחד חלה על המחזיקים בנשק המשתייכים למערכות הבטחון והאבטחה בישראל. חומרה מיוחדת בענישה מתחייבת גם לאור נפוצותה ההולכת ומתגברת של תופעת השימוש הפסול בנשק, התובעת עם השנים יותר ויותר קרבנות.

נוכח חומרת התופעה של שימוש רשלני ומשחקים אסורים בנשק, על הסיכונים והנזק שהיא טומנת בחובה, המסתכם על פי רוב, באובדן חיים או בפגיעה חמורה המסבה נזק שאינו ניתן לתיקון, הקו העונשי שראוי לנקוט בסוג זה של עבירות הוא קו מחמיר דרך כלל, המתבטא במאסר ממשי לתקופה מידתית, בהתאם לנסיבות המיוחדות של המקרה, ובשים לב לרמת הרשלנות, ולמידת הנזק שנגרם. הקו העונשי המחמיר

נועד לתרום תרומה משמעותית לביעורה של תופעת השימוש הפסול בנשק, ולסייע בהפנמת המסר והתודעה בדבר הסיכון הרב לחיי אדם הטמון בשימוש בלתי זהיר ובלתי מבוקר בו.

מנגד, כבכל הליך של ענישה פלילית, לעולם יש לתת משקל לנסיבות המיוחדות של המקרה, ולנסיבותיו האישיות של הנאשם, ולאזנם כנגד קו הענישה המחמיר, המתחייב ממדיניות הענישה הכללית בנושא זה. על פי רוב, הנאשמים בסוג זה של עבירות הם אנשים נורמטיביים, שריצוי עונש מאסר ממשי עלול לפגוע בהם פגיעה קשה".

עמדת הורי המנוחה

30. הקשבנו ברוב קשב לדברי אמה של המנוחה, קראנו את מכתב ההורים ועיינו בתמונות המנוחה שהוגשו לנו על ידי הוריה. מהתמונות ניבטת אלינו ילדה ונערה יפת מראה, חייכנית ומקסימה; והלב דואב על מותה של נערה צעירה, בשיא פריחתה, בדרך כה עגומה ומיותרת. המילים דלות על מנת לתאר את מנת הסבל והאובדן שחווים ההורים, אשר איבדו את בתם היחידה, ונאלצים להתמודד עם קושי זה מדי יום ביומו; ואנו מבקשים להשתתף בצערם ובאבלם הקשה.

31. מכתבם של ההורים ודבריה של האם נגעו לליבנו, ושקלנו בכובד ראש את בקשתם שלא לכבד את הסדר הטיעון ולהטיל על הנאשם עונש חמור יותר, לאור הסבל הרב שנגרם ממעשיו של הנאשם ובשים לב לשיקולי הרתעת הרבים; אך על אף האמור לא מצאנו, לבסוף, כי יש בכך כדי לשנות את עמדתנו. אמנם חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001 חולל שינוי יסודי במעמדם של נפגעי עבירה בהליך הפלילי (ר' בג"צ 9631/07 **משה כץ נ' נשיא המדינה** (2008); המשמעות היא כי על התביעה להודיע לנפגע העבירה דבר קיומה של אפשרות להסדר טיעון, וליתן לו האפשרות להגיב עליה (וכך נמסר לנו כי אכן גם נעשה במקרה זה); אך בד בבד לא הוענקה לנפגע העבירה זכות וטו או "זכות הצבעה" לעניין אישור הסדר טיעון על ידי התביעה, ועמדתו של נפגע העבירה לעניין הסדר טיעון, לא תהווה אלא חלק ממכלול השיקולים שהתביעה מצווה עליהם לעניין זה והנתונים כמכלול בשיקול דעתה הבלעדי (ר' בג"צ 2477/07 **פלוני נ' פרקליט המדינה** (2007); בג"צ 4395/12 **דרור כהן נ' פרקליטות מחוז מרכז** (2012); בג"צ 6689/12 **עזבון המנוח סלאח ראפת ז"ל נ' היועץ המשפטי לממשלה** (2013)).

32. עם זאת, בעת גזירת הדין עלינו לבחון את עונשו של הנאשם בראי השיקולים שנקבעו כאמור בתיקון 113 לחוק העונשין, לאור נסיבות האירוע ומדיניות הענישה הנוהגת; ובהתאם לכללים שנקבעו בע"פ 1958/98, שאוזכר לעיל, באשר לבחינת הסדרי טיעון; וכבר עמדנו על כך שהעונש המוצע במסגרת הסדר הטיעון נמצא בתוך מתחם הענישה הראוי, באופן המגלם בחובו גם את שיקולי ההרתעה הרלוונטיים לעניין - הן הרתעת הרבים ובוודאי שגם הרתעת היחיד. לעניין זה לא למותר לציין שוב, כי מדובר במעשה שנעשה בקלות דעת, שלא מתוך אדישות; הנאשם ויתר על טענות משפטיות ביחס לסעיף העבירה, הורשע בעבירה של הריגה ונטל אחריות על מעשיו; ומעבר לכל האמור ניתן היה להתרשם מעמידתו של הנאשם בפנינו, מדבריו ומהמכתב שכתב, וכן מחוות הדעת שהוגשו בעניינו, כמפורט לעיל, כי הוא נושא עמו את זכר המנוחה, מצר ומתייסר על מעשיו, וכי כל חייו יישא עמו את הזיכרון הנורא והידיעה לפיה הוא היה אחראי למותה.

33. לא התעלמנו גם מכאב המשפחה לאור התנהגותו הנלוזה של הנאשם, כאשר מסר בתחילה גרסה שקרית, ואף שכנע את הידידה לעשות כן. התנהלות זו אף הובילה לחקירה מיותרת של האם, מיד לאחר האסון שפקד אותה; והיא הובילה גם להרשעתו של הנאשם בעבירה נוספת של הדחה בחקירה. עם זאת, ועל אף הכיעור שבמעשה האמור, תיקן הנאשם את גרסתו כבר בחקירתו השנייה באותו לילה, ולמן אותו רגע הודה, שיתף פעולה עם גורמי החקירה ונטל אחריות מלאה למעשיו. התביעה גם קיבלה, כאמור, את עמדתו לפיה מדובר באירוע שאירע בשל רצונו לפרוק את הנשק ולא מתוך משחק. בנסיבות אלה, אף אם ניתן להבין את תחושתם הסובייקטיבית של הורי המנוחה, המתקשים להאמין לדברי הנאשם, שומה עלינו לשקול את הנסיבות כפי שהן עולות מכתב האישום, מהפרטים הנוספים המוסכמים שהונחו בפנינו ומעמדת הצדדים, אשר נקשרו בהסדר הטיעון לאחר בחינה מדוקדקת של כלל חומר הראיות.

34. ליבנו עם יוליה ואנדריי, הוריה של ויטל ברמש ז"ל; אך לצערנו אין בשום עונש שנטיל על הנאשם כדי להשיב את בתם לחיים, להפיג את כאבם ולנחמם על האובדן הקשה מנשוא. יהא זכרה של ויטל ברוך.

עונשו של הנאשם

35. סוף דבר, כאמור, לאחר ששקלנו את מכלול השיקולים הרלוונטיים, מצאנו כי הסדר הטיעון בו נקשרו הצדדים הוא סביר ומאוזן בנסיבות העניין, הוא מצוי

במתחם הענישה ומגלם בחובו גם את שיקולי ההרתעה המחייבים. לפיכך מצאנו לכבדו.

36. על הנאשם יושתו אפוא העונשים הבאים :

- א. עשרים ושמונה (28) חודשי מאסר בפועל, שמניינם החל מיום 18/05/2016.
- ב. שנתיים (2) מאסר על תנאי למשך שלוש שנים (3), לבל יעבור הנאשם כל עבירה לפי פרק י" סימן א' לחוק העונשין.
- ג. שנת (1) מאסר על תנאי למשך שלוש שנים (3), לבל יעבור הנאשם כל עבירה לפי פרק י', סימן ד' לחוק העונשין.
- ד. ארבעה (4) חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים (3) לבל יעבור הנאשם עבירה של שימוש בלתי חוקי בנשק, או עבירות לפי פרק ט' סימן א' לחוק העונשין.
- ה. הורדה לדרגת טוראי.

בנוסף לכך יפצה הנאשם את הוריה של המנוחה בסכום של שמונת אלפים שש מאות ועשרה (8,610) ₪, שישולם בארבעה (4) תשלומים שווים, חודשיים ורצופים, החל מיום 01/12/2016.

זכות ערעור תוך 15 יום.

ניתן והודע היום, 13/10/2016, בפומבי ובמעמד הנאשם והצדדים.

(-)
שופטת

(-)
אב"ד

(-)
שופט

תאריך הדפסה : 13/10/2016

העתק נכון מן המקור
עו"ד יונתן רדה, סרן
ע. משפטי לנשיאת ביה"ד
נערך על ידי ט.א.